

Czy tworzenie wiedzy przyczynia się do rozwoju działalności na rzecz równości płci? Jaką wiedzę na temat problemów kobiet pracy zawodowej i domowej oraz zdrowia tworzyły ekspertki w powojennej Europie Środkowo-Wschodniej? W jaki sposób ich badania ujawniały istniejące nierówności płci i stereotypy dotyczące ról kobiet? Jakie rozwiązania proponowały, w polepszyć sytuację kobiet w społeczeństwie? Czy wiedza, którą tworzyły, skłaniała je do udziału w debacie publicznej na temat spraw bliskich kobietom? Czy stały się rzecznikami równości płci? W jaki sposób wiedza krążyła wśród ekspertek z różnych krajów? Kim były kobiety, które poświęciły swoją karierę naukową problemom kobiet? Czy w warunkach państwa komunistycznego, które ograniczało możliwość zrzeszania się, sieci ekspertek odgrywały rolę aktywizmu feministycznego?

Chcemy poszukać odpowiedzi na te pytania, prowadząc badania historyczne nad biografiami i wiedzą ekspercką wybranych ekspertek w trzech komunistycznych krajach Europy Środkowo-Wschodniej: Czechosłowacji, Polsce i na Węgrzech. Interesują nas te ekspertki, których badania dotyczyły kwestii związanych z pracą kobiet, na przykład nierówności płac lub dyskryminacji na stanowiskach kierowniczych, pracy domowej i tak zwanego podwójnego obciążenia. Przyjrzymy się również zdrowiu, na przykład kwestiom związanym ze śmiertelnością okołoporodową matek. Nasze badania skupią się na takich dziedzinach jak medycyna, socjologia, psychologia i prawo.

Nasze badania skupią się na trzech wątkach: 1. Wiedza (ekspertyza) na temat kobiet, w ramach której będziemy analizować publikacje naukowe i eksperckie (w tym komunikowanie badań naukowych szerszej publiczności). Będziemy poszukiwać wątków i analizować argumentację ekspertek na temat kobiet. 2. Biografie ekspertek oraz międzynarodowe i ponadnarodowe kontakty między ekspertkami. W oparciu o materiały archiwalne, w tym pochodzące z archiwów organizacji i stowarzyszeń międzynarodowych, chcemy prześledzić kariery kobiet-ekspertek, przyglądając się ścieżkom akademickim i badawczym w środowiskach naukowych i eksperckich oraz ich udziałowi w międzynarodowym obiegu wiedzy. 3. Upowszechnianie wiedzy i aktywizm. Badając zaangażowanie ekspertek w debatę publiczną, komunikację wiedzy oraz udział w instytucjach i organizacjach, chcemy zrekonstruować ich rolę w aktywizmie na rzecz równości płci. Badania archiwalne i biblioteczne uzupełnimy wywiadami ustnymi z ekspertkami lub ich współpracownikami.

Nasze badania proponują nowe spojrzenie na historię feminizmu w powojennej Europie Środkowo-Wschodniej. Dotychczasowe badania pokazują, że kobiety z tych krajów były aktywne w krajowych i międzynarodowych strukturach działających na rzecz równości płci. Badania te koncentrowały się jednak na oficjalnych organizacjach kobiecych i ich liderkach; mniej wiadomo na temat zaplecza eksperckiego. Wiemy też, że wiedza ekspercka tworzona w medycynie i naukach społecznych współtworzyła zarówno konserwatywne jak i progresywne idee na temat płci. Do tej pory jednak nie było systematycznych badań, które w centrum zainteresowania postawiłyby ekspertki badające problemy kobiet. Badaczki te są dziś w większości przypadków zapomniane lub mało znane. Na podstawie wstępnych badań możemy stwierdzić, że ekspertki z Polski, Czechosłowacji i Węgier prowadziły istotne i często pionierskie badania oraz zabierały głos w debatach dotyczących praw i spraw kobiet.

W efekcie projekt wniesie znaczący wkład w wiedzę na temat roli kobiet w nauce w powojennej Europie Środkowo-Wschodniej, która w przeciwieństwie do krajów zachodnich jest wciąż tematem niedostatecznie zbadanym. Rezultatem projektu będą artykuły naukowe oraz internetowy słownik ekspertek zawierający hasła w języku angielskim i językach narodowych. Będziemy również prezentować nasze badania na stronie internetowej i w mediach społecznościowych. Badania przeprowadzi międzynarodowy zespół specjalistów zajmujących się historią społeczną i kulturą XX wieku Czechosłowacji, Polski i Węgier.